

TABELUL DE SINTEZĂ
a avizelor la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
proiectului de lege privind suspendarea Tratatului cu privire la forțele armate
convenționale în Europa, semnat la Paris la 19 noiembrie 1990

<i>Denumirea instituției care a avizat proiectul</i>	<i>Conținutul propunerilor/obiecțiilor</i>	<i>Comentariile Ministerului Apărării</i>
Comisia parlamentară politică externă și integrare europeană	Aviz CPE 6 nr. 25 din 31 ianuarie 2023 – se expune asupra oportunității suspendării Tratatului cu privire la forțele armate convenționale în Europa, semnat la Paris la 19 noiembrie 1990.	Se ia act.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aviz nr. 13/1-4047 din 26.12.2023 – lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Serviciul de Informații și Securitate	<p>Aviz nr. E/13514 din 11.12.2023 – comunică lipsa de obiecții și propuneri.</p> <p>Totodată, menționăm că decizia de suspendare a tratatului vizat reprezintă o decizie politică la adoptarea căreia urmează a fi analizate următoarele riscuri evidențiate.</p> <p>1. Având în vedere tabloul de securitate regional, suspendarea Tratatului FACE ar putea avea un impact negativ în mod primordial în spațiul informațional, precum și asupra procesului de reglementare a conflictului transnistrean.</p> <p>Considerăm că, în spațiul informațional național, grupurile afiliate vectorului pro-rus vor intensifica mesajele/narativele propagandistice cu caracter manipulator (spre exemplu: „încălcarea principiului neutralității”, „implicarea în război”, „aderarea la blocul militar NATO”, „crearea bazelor militare NATO pe teritoriul național”, etc.), în vederea creării tensiunilor sociale ce vor genera în potențiale proteste inclusiv cu caracter violent.</p> <p>Prin urmare, intensificarea mesajelor/narativelor propagandistice promovate de către „autoritățile de la Tiraspol” (spre exemplu: „</p>	Se ia act.

înarmarea Republicii Moldova pentru intervenție militară în rmn ”, „încălcarea principiului neutralității ”, etc.), inclusiv în procesul de negocieri, ar putea duce la manifestări cu impact de **destabilizare a situației de securitate în Zona de Securitate**.

Astfel, ca reacție de răspuns la decizia de suspendare a Tratatului vizat, „autoritățile secesioniste” ar putea recurge la realizarea acțiunilor cu caracter provocator, și anume:

- **intensificarea acțiunilor militare** realizate de „structurile militarizate rmn”, inclusiv în comun cu GOTR (de exemplu: forțarea cu tehnică militară a râului Nistru, asedierea și preluarea controlului asupra clădirilor administrative);
- instalarea noilor **posturi de control în Zona de Securitate, blocarea căilor de acces** ce va afecta dreptul la libera circulație a cetățenilor;
- **intensificarea patrulării** de către „grănicerii mm” a liniei administrativ- teritoriale din regiune;
- **creșterea incidentelor** cu privire la reținerea/percheziționarea/ restricționarea accesului cetățenilor, s.a.

2. Cu referire la **reacțiile internaționale** privind retragerea Federației Ruse din Tratatul FACE, menționăm că **16 state** (Regatul Belgiei, Republica Bulgaria, Canada, Republica Cehă, Danemarca, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Luxemburg, Țările de Jos, Norvegia, Portugalia, România, Regatul Unit, SUA) au informat Ministerul de Externe al Regatului Țărilor de Jos despre **suspendarea/ intenția de suspendare** a tratatului menționat.

Mesajul comun adoptat în textul comunicatelor transmise în adresa Ministerului de Externe al Regatului Țărilor de Jos denotă:

- 1) motivul pentru care statele suspendă participarea la Tratatul vizat este ghidat de nerespectarea și retragerea Federației Ruse din Tratatul FACE;
- 2) cu încălcarea obiectului și scopului tratatului, **Federația Rusă a lansat invazia pe scară largă/războiul împotriva Ucrainei la 24 februarie 2022;**

- 3) **suspendarea este reversibilă** (se suspendă temporar cu posibilitatea de revenire la aplicabilitatea acestuia într-o perioadă oportună);
- 4) **statele rămân ferm angajate față de controlul armelor convenționale**, ca element cheie al securității euro-atlantice.
- 5) Unele state au aplicat **termeni de la care va intra în vigoare suspendarea**, după cum urmează:
- **Danemarca, Islanda, Germania** (suspendarea tratatului va intra în vigoare peste 150 de zile de la recepționarea notificării);
 - **Canada** din 07.02.2024;
 - **Norvegia** (suspendarea tratatului va intra în vigoare peste 90 de zile de la recepționarea notificării);
 - **România** din 14.12.2023;
 - **Regatul Țărilor de Jos** din 07.12.2023;
 - **SUA** din 07.12.2023;
 - **Regatul Unit** din 20.11.2023.
- 6) Unele state au menționat **intențiile de a suspenda Tratatul**, nefiind remisă notificarea în adresa Ministerului de Externe al Regatului Țărilor de Jos, printre care:
- **Polonia** (comunicatul Ministerului Apărării din 07.11.2023) „Polonia va lua măsuri oficiale pentru a suspenda Tratatul CFE pe termen nelimitat și în întregime, în ceea ce privește toate prevederile sale... **Polonia nu exclude luarea unor măsuri legale suplimentare în viitor, inclusiv denunțarea Tratatului CFE** ca urmare a denunțării Tratatului de către Rusia... ”;
 - **Turcia** (comunicatul Ministerului Afacerilor Externe din 07.11.2023) „...întrucât decizia Rusiei de a se retrage din Tratatul CFE intră în vigoare la 7 noiembrie 2023, implementarea semnificativă a Tratatului de către alte state părți a devenit imposibilă în practică. În astfel de condiții, **noi, împreună cu alți Aliați NATO care sunt state părți, trebuie să suspendăm punerea în aplicare a Tratatului** atât timp cât este necesar. Această decizie este, în esență, reversibilă...”

	<p>- Lituania (comunicatul Ministerului de Externe din 07.11.2023) „Lituania sprijină pe deplin decizia statelor părți ale CFE aliate de a suspenda atât timp cât este necesar funcționarea Tratatului CFE. Comunitatea euro-atlantică răspunde ferm la disprețul constant și flagrant al Rusiei față de controlul armelor”.</p> <p>3. Prin prisma alinierii Republicii Moldova la procesul de suspendare a Tratatului FACE, suplimentar posibilelor evoluții de risc interne enunțate supra, remarcăm următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - probabilitatea înaltă de depășire de către state a cotelor de înarmare ul FACE; - incertitudini de acțiune în privința „surplusului de tehnică/arme” în cazul revenirii, după o anumită perioadă, la punerea în aplicare a Tratatului (în contextul în care toate statele care recurg la suspendare declară despre „reversibilitate”). <p>În acest sens, inclusiv din perspectiva Republicii Moldova, care este în proces de reînnoire/consolidare a capacităților de înarmare, pe termen mediu-lung, cel mai probabil va fi necesar de abordat/negociat inițiative de modificare a Tratatului FACE sau de constatare a necesității de adoptare a altui acord internațional care va corespunde realităților existente după încheierea războiului Rusiei contra Ucrainei.</p>	
Ministerul Justiției	<p>Aviz nr. 08/11265 din 20.12.2023 – comunică următoarele:</p> <p>1. În cadrul variantei în limba rusă a Hotărârii cu privire la aprobarea proiectului de lege, sintagma „о проекте закона о приостановлении действия”, va fi completată după cum urmează: „об утверждении проекта закона о приостановлении действия”.</p> <p>2. Referitor la formula de atestare a autenticității actului normativ, propunem excluderea referinței la funcția de „viceprim-ministru”, în condițiile în care hotărârile Guvernului sunt contrasemnate de miniștrii care au obligația punerii acestora în aplicare (a se vedea art. 50 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative).</p>	<p>1. Se acceptă.</p> <p>2. Se acceptă parțial. În practica este folosită anume această referință la funcție.</p>

Ministerul Afacerilor Externe	<p>Aviz nr.DI/1/391-13747 din 01.02.2023 – comunică susținerea încheierii tratatului, menționând următoarele:</p> <p>1. Potrivit informației disponibile pe pagina web a depozitarului tratatului (https://treatydatabase.overheid.nl/en/Treaty/Details/004285_dn.html), până la data prezentului aviz, 15 state au anunțat suspendarea tratatului după retragerea Federației Ruse. În notificările acestor state sunt expuse expres: (i) temeiul juridic al suspendării; (ii) cauzele care au determinat recurgerea la acest act; (iii) termenul/data la care va intra în vigoare suspendarea pentru statul solicitant.</p> <p>Prin urmare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - temei legal al suspendării sunt normele cutumiare ale dreptului internațional, reflectate în Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23 mai 1969, care stabilesc posibilitatea suspendării de către state a tratatelor internaționale (articolul 62 alineatele 1 și 3 al Convenției). - cauzele suspendării tratatului invocate inclusiv și de celelalte state sunt (1) retragerea din tratat a Federației Ruse și (2) agresiunea militară a Federației Ruse asupra unui stat membru al tratatului, Ucraina. Aceste împrejurări cumulativ constituie o schimbare fundamentală a circumstanțelor ce au intervenit în raport cu cele existente în momentul încheierii tratatului. <p>Prin urmare, elementele în cauză necesită a fi precizate în nota de argumentare ca fundamentare a motivului suspendării și în preambulul actului normativ național al RM prin care va fi aprobată decizia de suspendare a tratatului.</p> <ul style="list-style-type: none"> - termenul de la care RM își întrerupe participarea, urmează a fi stabilit de către Ministerul Apărării. Dat fiind angajamentul Republicii Moldova față de principiile ce stau la baza Tratatului FACE, controlul armelor convenționale fiind un element cheie al securității euroatlantice, se consideră judicios de a menționa în textul deciziei faptul că Republica Moldova suspendă tratatul cu posibilitatea de a reveni la implementarea lui la o dată ulterioară. 	<p>1. Se acceptă.</p> <p>Proiectul de lege și nota de argumentare au fost ajustate în acest sens.</p>
----------------------------------	---	---

Având în vedere cele expuse, se propune ajustarea corespunzătoare a proiectului Legii privind suspendarea tratatului (proiectul legii cu sugestiile MAEIE se anexează) și redactarea notei de argumentare, suplinind cu referiri temeiul juridic, cauzele și termenul suspendării tratatului, corespunzător celor relatate mai sus.

2.

„Anexă

Proiect

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

privind suspendarea Tratatului cu privire la forțele armate
convenționale în

Europa, semnat la Paris la 19 noiembrie 1990

nr. ____ din ____ 2023

„Având în vedere Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 31 din 02 martie 2023 pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, prin care Parlamentul a constatat că Federația Rusă, din februarie 2014, poartă un război de agresiune ilegal, neprovocat și nejustificat împotriva Ucrainei, amplificat la 24 februarie 2022 printr-o invazie pe scară largă pe teritoriul Ucrainei și că acest act de agresiune fâțișă reprezintă o încălcare flagrantă și gravă a principiilor dreptului internațional și a angajamentelor internaționale asumate de Federația Rusă, condamnând în termenii cei mai fermi, războiul de agresiune al Federației Rusiei împotriva Ucrainei și solicitând Federației Ruse să înceteze imediat toate activitățile militare în Ucraina și să retragă necondiționat toate forțele și echipamentele militare de pe întreg teritoriul recunoscut la nivel internațional al Ucrainei,

Parlamentul adoptă prezenta lege

Art.1. – În temeiul al. 2, articolului 62 din Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, Republica Moldova

2. Se acceptă parțial.

Textul preambulului propus a fost modificat, deoarece obiectul de reglementare al legii este suspendarea de către Republica Moldova a Tratatului FACE, iar în preambulul propus se face referire la războiul de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei, precum și la aprecierea acestor circumstanțe, de altfel juridic relevante, dar nu în contextul acestui act normativ.

Astfel, se propune ca preambulul să prevadă expres temeiul juridic al suspendării, și anume schimbarea fundamentală a împrejurărilor care au intervenit în raport cu cele existente în momentul încheierii Tratatului FACE, semnat la Paris la 19 noiembrie 1990,

	<p>suspendă Tratatul cu privire la forțele armate convenționale în Europa, semnat la Paris la 19 noiembrie 1990, din data 1 februarie 20241.</p> <p>Art. 2. - Republica Moldova suspendă tratatul cu posibilitatea de a reveni la implementarea lui la o dată ulterioară.</p> <p>Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va asigura notificarea Guvernului Regatului Olandei în calitate sa de depozitar și statele-părți ale Tratatului despre suspendarea acestuia.”</p> <p>PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Igor GROSU”</p>	potrivit articolului 62 alin. 3 și articolului 65 alin. 1 din Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23 mai 1969.
Ministerul Finanțelor	Aviz nr.07/4-04/525 din 05.12.2023 – lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Ministerul Afacerilor Interne	Aviz nr. 18/5840 din 26.12.2023 – lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.

Ministru

Digitally signed by Nosatii Anatolie
Date: 2024.02.01 19:06:18 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Anatolie NOSATÎI